

Z ŻYCIA MUZEUM DIECEZJALNEGO W PRZEMYŚLU

Współczesny człowiek, określony jako „homo televidens”, żądny sensacji, niezwykłości i atrakcji oczekuje od środków społecznego przekazu rzetelnej informacji w zakresie faktów bieżącego życia. Życzy sobie, by te środki, a należą do nich także muzea kościelne, służyły mu pomocą w poznaniu treści życia i towarzyszyły mu w jego osobistym przeżywaniu zdarzeń, rocznic czy uroczystości tak kościelnych jak i narodowych, pośrodku których się znajduje. To nie tylko ludzkie życzenia. To należy do podstawowych zadań tychże środków. Muzea kościelne wypełniając je wspomagają Kościół w jego duszpasterskiej posłudze.

Między innymi takie też zadanie nakreślił przemyskiemu Muzeum Diecezjalnemu jego założyciel, biskup Józef Sebastian Pelczar. Wypełniając je, tymże zapotrzebowaniom usiłuje wyjść naprzeciw. Od lat urządza czasowe i okolicznościowe wystawy. Przygotowało taką z okazji jubileuszu 600 - lecia Jasnej Góry. Trzechsetną rocznicę Odsieczy Wiedeńskiej uczciło prezentacją tureckich trofeów, których jest posiadaczem. W 1987 roku przygotowało ekspozycję pt. „Sztuka w służbie Eucharystii”, by wspomóc wiernych w przeżywaniu II Krajowego Kongresu Eucharystycznego, w którym uczestniczył Jan Paweł II.

Dziesiąta rocznica wyboru kardynała Karola Wojtyły z Krakowa na Stolicę Piotrową przypadająca w 1988 roku, dała okazję do wystawy zatytułowanej „Jan Paweł II w dziesięciolecie wyboru”. Zorganizowano ją wspólnie z przemyskim Klubem Inteligencji Katolickiej i otwarto już 12 czerwca po uroczystej Mszy św. koncelebrowanej w kościele Najświętszego Serca Jezusowego w intencji rychłej beatyfikacji założyciela Muzeum, a dziś już Sługi Bożego. Koncelebrze przewodniczył ks. mgr Jan Stanisław, wicerektor Seminarium Duchownego, a okolicznościowe kazanie wygłosił ks. mgr Wacław Partyka, profesor tego instytutu. Na obie uroczystości zaproszono Seminarium Duchowne, Przemyską Kapitułę, miejscowe zgromadzenia zakonne oraz przemyslan.

Rok 1989 przynosi Przemyślowi i krajowi dwie ważne rocznice: 600 - lecie potwierdzenia przez króla Władysława Jagiełłę dotychczasowych praw miejskich Przemyśla i zmiany ich na magdeburskie oraz 50 rocznicę wybuchu II wojny światowej. Jej szczególnie wątek rozegrał się tu, nad Sanem. Muzeum postanowiło wyakcentować obie te rocznice okolicznościową wystawą. Podjęte wcześniej rozmowy z nieprofesjonalnym artystą przemyskim magistrem Marianem Jerzym Fidą doprowadziły do otwarcia znaczącej dla miasta wystawy: „Historyczne i religijne malowania Mariana Fidy”. Otwarto ją 11 czerwca uprzedzając obie rocznice, by społeczeństwo do ich przeżycia przygotować. Aktu otwarcia i tym razem dokonano po uroczystej, koncelebrowanej Mszy św. w tym samym kościele i w tej samej intencji, jak to wyżej wspomniano. Mszy św. przewodniczył świadek życia Sługi Bożego biskupa Pelczara ks. prałat Zygmunt Gorzeński, który też wygłosił okolicznościowe Słowo Boże. Koncelebrowali z nim ks. dr Stanisław Zygarowicz — rektor Seminarium Duchownego, ks. dr Zdzisław Majcher — kanclerz Kurii Biskupiej w Przemyślu, ks. prałat Tadeusz Koński — prepozyt Kapituły Kolegiaty Jarosławskiej oraz dyrektor miejscowego Muzeum Diecezjalnego. I tym razem na uroczystości zaproszono alumnów Seminarium Duchownego, księży profesorów, Kapitułę Katedralną, przemyskie zgromadzenia zakonne oraz mieszkańców miasta. Autor wystawy, pan Fida, zaprosił swoich bliskich, przyjaciół i znajomych. Przybyło ich wielu. Licznie też zgromadziły się siostry zakonne. Uroczystości zaszczylił swą obecnością drugi świadek życia Sługi Bożego, ks. infułat dr Michał Jastrzębski — dawny rektor Seminarium Duchownego w Przemyślu. W pierwszym dniu otwarcia ekspozycję zwiedziło blisko tysiąc osób. Obecnie wystawa cieszy się nadal dużym zainteresowaniem i szczególną frekwencją samych przemyslan. Jest to zjawisko pocieszające.

Zwiedzający dokonują licznych wpisów do księgi autorskiej, gdzie artystę nazwali „przemyskim Matejką”

Wspomnianą wyżej ekspozycję Mariana Fidy stanowi trzydzieści siedem dużych obrazów, głównie olejnych oraz siedemnaście rysunków. Ilustrują one niektóre wydarzenia dziejów politycznych i religijnych Przemyśla od czasów Bolesława Chrobrego po drugą wojnę światową włącznie. Nadto powstanie warszawskie z 1944 roku oraz wielkie bitwy Polaków na frontach II wojny światowej. Wystawę urozmaiciły obrazy o treści religijnej pędzla tego samego autora.

Malarstwo historyczne Fidy powstało w oparciu o żmudne badania źródeł archiwalnych i przekazów ikonograficznych oraz na podstawie ustnych informacji uzyskanych przez niego od naocznych świadków lub uczestników wydarzeń. Niektórych sam był świadkiem. Uzyskane tą drogą treści zostały wpisane w odtworzoną w wyobraźni minioną topografię terenu i panoramę miasta, w historyczną i udokumentowaną ikonograficznie przestrzeń architektoniczną. W obrazach pojawiły się ubiory, broń i typy fizjonomiczne właściwe dla tamtych czasów i miejsca. Dzięki temu ekspozycja stała się jakby ilustrowanym przewodnikiem po historii nie tylko Przemyśla. Dziennik „Nowiny” (nr 149/89), wzmiankując o wystawie, dał jej tytuł „Historia pisana obrazami”. To adekwatne określenie.

Wystawa obrazów Fidy najprawdopodobniej zostanie włączona do programu ogólnoprzemyskich obchodów 600-lecia praw miejskich, organizowanych przez placówki naukowe i kulturalno-oświatowe nie tylko miasta na jesieni bieżącego roku.

Mówiąc o aktywności przemyskiego Muzeum Diecezjalnego nie sposób pominąć jeszcze jednego jej przejawu. Posiada ono bogate zbiory zabytkowych haftów i tkanin prezentujących rzemiosło artystyczne od średniowiecza po czasy najnowsze. Wiele obiektów wymaga konserwacji. Gdy Muzeum nie udało się przysposobić własnego konserwatora dzieł sztuki i zabytków, choć usilnie o to zabiegano, od 1987 roku do konserwacji tkanin i haftów przygotowuje się pracownik Muzeum, s. Floriana Bogumiła Leśnicka ze Zgromadzenia Służebnic Najśw. Serca Jezusowego. Za zgodą dyrektora Muzeum Narodowego w Krakowie s. Floriana została przyjęta do znanej w Polsce „szkoły” konserwacji tychże muzealiów prowadzonej przez dr Marię Taszycką. Ukończenie tego studium pozwoli na uruchomienie własnej pracowni diecezjalnej lub muzealnej w Przemyślu, co będzie z ogromnym pożytkiem dla zbiorów muzealnych i dla paramentów posiadanych przez kościoły w diecezji. Byłaby to chyba jedyna poza Krakowem pracownia tego typu w południowej Polsce. Stałaby się znaczącym „prezenterem” dla Założyciela Muzeum Diecezjalnego, biskupa Pelczara, u progu jego beatyfikacji.

Ks. Zbigniew Bielałowicz